

Richting een inclusief en circulair Nederland: *Kringloop als essentiële schakel naar een circulaire inclusieve maatschappij*

Circulaire economie en inclusieve arbeidsmarkt gaan hand in hand

Om de huidige klimaat- en biodiversiteitscrises niet verder te laten escaleren, zijn er ingrijpende maatregelen nodig. We moeten in onze maatschappij drastisch minder grondstoffen gebruiken, veel minder CO₂ uitstoten en zorgvuldiger omgaan met de natuur. Om de omslag naar de circulaire economie te maken, hebben we alle handen nodig en vooral van veel praktisch geschoolde mensen. Werkgevers kampen met krapte op de arbeidsmarkt en praktisch geschoold werk wordt nog steeds minder gewaardeerd dan theoretisch geschoold werk. Tegelijkertijd constateren we dat er nog **ruim 1 miljoen** mensen onnodig langs de kant staan. Zij willen vaak graag werken, maar vinden niet makkelijk hun plek in de reguliere arbeidsmarkt. **De kringloopbranche biedt oplossingen voor zowel sociale als circulaire vraagstukken.**

Huidige bijdrage van kringlooporganisaties

Leden van de Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN) zetten zich elke dag in om de circulaire economie én de inclusieve samenleving dichterbij te brengen. In 2022 zamelden zij ruim 144 miljoen kg spullen in, waarvan ongeveer de helft volledig hergebruikt werd na eventuele reparatie en upcycling werkzaamheden. Een derde (33%) wordt gedemonteerd en dient als nieuwe grondstof voor partijen die het materiaal gebruiken voor andere producten en een klein restant belandt bij het restafval (17%). **Hierdoor wordt jaarlijks 156 miljoen kg CO₂ bespaard. Daarmee bieden BKN-leden aan meer dan 17.000 mensen een waardevolle ontwikkel- of werkplek, waarvan ruim tweederde een afstand tot de arbeidsmarkt heeft.**

Waardeer en erken de kringlooporganisaties als essentiële schakel

Bij de kringloop komt alles samen, veel organisaties opereren als een **circulair ambachtscentrum**. In zo'n centrum worden de functies van een milieustraat, kringloopwinkel en reparatiewerkplaats gecombineerd, vaak in samenwerking met sociale werkplaats en onderwijsinstellingen. Bijna alle leden van BKN zijn zelfstandig een circulair ambachtscentrum of onderdeel van een circulair ambachtsnetwerk. Zij vervullen daarmee een cruciale rol in het vormgeven van een sociale én circulaire samenleving. Dit gaat echter niet vanzelf. Waardeer, erken en ondersteun die rol. Hierna volgen drie voorstellen om een impuls te geven aan de circulaire inclusieve samenleving en de rol die de kringloop daarin kan vervullen.

3 cruciale punten om te komen tot een circulaire inclusieve maatschappij

1. Verbind de circulaire transitie met de inclusieve arbeidsmarkt

Overstijg de grenzen van de verschillende beleidsdepartementen en werk aan meerdere doelen tegelijkertijd door zowel de omslag naar een circulaire samenleving als de sociale vraagstukken op gebied van arbeidsmarkt aan te pakken. Het programma circulaire ambachtscentra, waarbij BKN in het kernteam zit, is een goed voorbeeld waar deze beleidsterreinen bij elkaar komen. Echter valt het programma onder de staatssecretaris die circulaire economie in de portefeuille heeft en de minister van sociale zaken is hier niet bij aangehaakt.

- Maatregel: Start met structurele interdepartementale samenwerkingen, waarbij bewindspersonen voor circulaire economie en sociale zaken gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Zorg dat ze aanwezig zijn bij elkaars debatten over inclusieve arbeidsmarkt en circulaire economie.
- Maatregel: Waardeer en erken de rol van kringlooporganisaties in het hoogwaardig hergebruik van producten en ondersteun de opschaling en doorontwikkeling van circulaire ambities van kringlooporganisaties en de circulaire ambachtscentra, inclusief de financiële middelen die hier bij horen.
- Maatregel: Zorg voor voldoende reïntegratiebudgetten zodat er passende begeleiding en ondersteuning geboden kan worden aan mensen die dat nodig hebben.

2. Maak tweedehands aantrekkelijker dan nieuw

Wij zien dat veel circulaire bedrijfsmodellen in de praktijk onhaalbaar zijn. Nieuwe grondstoffen zijn te goedkoop en arbeid is te duur. Om tweedehands de nieuwe norm te maken, meer te kunnen repareren en upcyclen, én meer mensen waardevol werk te kunnen bieden, stellen wij de volgende maatregelen voor:

- Maatregel: Belastingverschuiving van arbeid naar grondstof. Meer hierover in het [**Ex-tax rapport Deltaplan Belastingen voor een Circulaire en Sociale Economie**](#).
- Maatregel: Verlaag belastingen voor sociale ondernemingen. De Europese Commissie geeft dit als aanbeveling in hun [**Social Economy Framework**](#).
- Maatregel: Belastingverlaging voor tweedehands producten en reparaties. Nu worden tweedehandsproducten waarover al een keer BTW is betaald, nógmaals belast met BTW en zelfs voor het hoge tarief. Door deze BTW af te schaffen, of tenminste met het lage tarief te belasten, wordt het aantrekkelijker om tweedehands producten te kopen. Dit helpt ook om meer reparatie, begeleiding en werkgelegenheid te kunnen bieden. [**Het Europees parlement roept lidstaten op om hier werk van te maken**](#). De EU geeft lidstaten sinds vorig jaar meer ruimte voor [**het verlagen van btw- tarieven op dit gebied**](#).

3. Veranker de rol van kringlooporganisaties in de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)

De wetgeving rondom de uitgebreide producenten verantwoordelijkheid (UPV) moet er daadwerkelijk aan bijdragen dat we de lineaire economie de rug toe keren, sociale ondernemingen stimuleren en actief het hergebruik van producten op lokale schaal aanmoedigen.

- Maatregel: Neem de aanbevelingen in [de revisie van de kaderrichtlijn afvalstoffen](#) van de Europese Commissie waarin ze de belangrijke rol van sociale ondernemingen benadrukken en hergebruik als het belangrijkste doel zien, ook tijdens de sortering van producten. Kijk hiervoor ook naar [Spanje](#) (waar minstens 50% van de landelijke textielinzameling door sociale ondernemingen gedaan moet worden) en [Frankrijk](#) (waar binnen de UPV textiel inkomsten apart gezet worden voor sociale ondernemingen met een focus op hergebruik).

Voorbeelden in de praktijk

We laten u graag op locatie zien hoe een sociale en circulaire maatschappij hand in hand gaan. We kunnen ons echter voorstellen dat u in deze tijd geen tijd heeft voor fysieke bedrijfsbezoeken, daarom verwijzen we hier ook graag naar een paar goede voorbeelden: [Foenix; Waardering - Kringloop Zwolle - Noggus & Noggus; The Upcycle Collection Kringloop de Arm; Kringloop](#).

Meer informatie en contact

Wij hopen dat we u hebben geïnspireerd met onze input en praten graag verder over deze onderwerpen. Voor vragen en meer informatie kunt u contact opnemen met Rachel Heijne, directeur BKN, r.heijne@kringloopnederland.nl (06 – 207 706 71).

Branchevereniging Kringloop Nederland

De Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN) vertegenwoordigt 65 kringlooporganisaties in Nederland met gezamenlijk 238 winkels verspreid over het hele land. BKN heeft als missie 1) een bijdrage te leveren aan het creëren van werkplekken voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en 2) een bijdrage te leveren aan de circulaire economie door het stimuleren van hergebruik. BKN-leden zijn non-profit en not-for-profit organisaties, voornamelijk stichtingen.

Leden van BKN voeren het Keurmerk Kringloop Nederland en hun bedrijfsvoering wordt op basis van het Keurmerk Kringloop Kader iedere 1 ½ jaar gecontroleerd. Met dit Keurmerk onderscheiden zij zich binnen de sector door hun professionaliteit, integriteit en de bijdrage aan de inclusieve en circulaire samenleving.

Meer informatie, feiten en cijfers vindt u in onze [BKN Monitor Kringloop Nederland 2022](#).